

Invatarea la adulti

Este greu sa incepi si un curs de scurta durata deoarece un angajat adult se concentreaza mai mult pe activitatea profesionala si nu mai are timp sa invete la un curs.

Adulții au anumite caracteristici care îi diferențiază de grupurile „tradiționale” de cursanți din școli sau facultăți. Aceștia vin ca participanți la un program de formare având o mare varietate de experiențe de viață, profesionale sau educaționale. Toate aceste experiențe influențează decizia de a participa la un program de formare și condițiile în care ar face această alegere. Participanții adulți la un program de formare au opinii, valori și convingeri personale stabilite în timp, diferă între ei ca indivizi. Adulții asimilează mai bine informația într-un mediu democratic, participativ și colaborativ. Sunt persoane mature și preferă să fie tratați ca atare. Sunt orientați către scopul formării și relevanța acesteia, autonomi, practici și orientați pe rezolvarea problemei. Deloc de neglijat, uneori adulții sunt deja obosiți când ajung la cursuri. Formatorul trebuie să fie conștient de motivația participanților la un program de formare pentru a putea adapta informația și metodele de formare la nevoile și așteptările acestora. Fiecare grup de participanți are o varietate de motive pentru care participă la un program de formare și toate trebuie luate în considerare.

Învățarea la adulți, cunoscută și sub numele de **andragogie**, se referă la procesul de învățare pe care adulții îl desfășoară de-a lungul vieții, fie că este formal, non-formal sau informal, și include activități de formare generală sau profesională. Aceasta este esențială pentru adaptarea la schimbările din societate, menținerea relevanței pe piața muncii și contribuie la o societate mai incluzivă și mai dinamică.

Caracteristicile învățării la adulți:

- **Motivație intrinsecă:**

Adulții sunt motivați să învețe atunci când simt că o anumită cunoștință sau abilitate le va satisface o nevoie sau un interes.

- **Experiență anterioară:**

Adulții aduc cu ei o bogată experiență de viață, pe care o pot folosi ca bază pentru noi învățături.

- **Pragmatism și orientare spre rezultate:**

Adulții tind să caute învățarea practică, aplicabilă în viața lor de zi cu zi și care să conducă la rezultate concrete.

- **Nevoia de autonomie:**

Adulții preferă să aibă control asupra procesului lor de învățare și să fie implicați activ în acesta.

- **Mediul de învățare:**

Un mediu sigur, deschis și încurajator este esențial pentru ca adulții să se simtă confortabil să învețe și să își împărtășească experiențele.

Rolul învățării la adulți în societate:

- **Adaptare la schimbare:**

Învățarea la adulți ajută indivizii să se adapteze la schimbările rapide din societate, cum ar fi tranziția digitală sau verde, actualizându-și cunoștințele și competențele.

- **Competitivitate pe piața muncii:**

Persoanele care continuă să învețe pe parcursul vieții sunt mai competitive pe piața muncii și au mai multe șanse de a-și găsi sau menține un loc de muncă.

- **Coeziune socială:**

Învățarea la adulți contribuie la coeziunea socială și la promovarea cetățeniei active, încurajând participarea la viața comunității.

- **Dezvoltare personală:**

Învățarea continuă contribuie la dezvoltarea personală și profesională, permițând adulților să își atingă potențialul maxim.

Oportunitățile de învățare ale adulților sunt esențiale pentru asigurarea progresului social și economic, dar și pentru dezvoltarea personală individuală. **Educația adulților este strâns legată de răspunsuri în ceea ce privește sporirea participării civice, îmbunătățirea sănătății și a existenței individuale. Beneficiile publice și private ale educației și instruirii adulților includ șanse de angajare mai mari și locuri de muncă de calitate sporită.**

Care este cea mai bună metoda de învățare a adulților?

Această întrebare are multiple răspunsuri, însă, din punctul meu de vedere, învățarea prin experiență este cea mai eficientă în dezvoltarea competențelor și abilităților adulților.

Metodologia învățării experiențiale prezintă o abordare inovatoare a instruirii și include o structură flexibilă a activităților de învățare în grup și exerciții similare experiențelor „din viață”. Însușirea de către participanți a cunoștințelor și calităților legate de activitatea acestora sunt facilitate de către profesori sau formatori. Principala funcție a profesorului-formator este aceea de a crea medii propice învățării, stimulative, relevante și eficiente. Această abordare experiențială a învățării, care are în centru adultul, permite participanților să-și conducă și să-și asume responsabilitatea învățării în mod individual.

Învățarea experiențială este învățarea din experiențe și intervine atunci când o persoană se angrenează într-o activitate, revizuieste această activitate în mod critic, trage concluzii utile și aplică rezultatele într-o situație practică. Procesul experiențial urmează următorul ciclu teoretic, modelul lui Kolb.

Participanții adulți la un program de formare pot avea bariere în a învăța, în a se întoarce într-un mediu educațional, bariere care pot împiedica procesul de formare. Spre deosebire de tineri, adulții au o mulțime de responsabilități care pot reprezenta bariere în motivarea acestora: locul de muncă, responsabilități sociale, lipsa timpului, a banilor, a încrederii, a interesului, lipsa informațiilor despre curs sau pur și simplu responsabilități personale, legate de familie, cum ar fi aspecte administrative legate de transportul copiilor de la școală acasă. De cele mai multe ori, motivația se datorează

unei combinații de factori care influențează decizia. Pentru o persoană care nu a studiat de mult timp, decizia de a participa la un curs de formare este dificilă și consumatoare de timp; poate părea chiar o perspectivă descurajantă, în special dacă sunt necesare angajamente adiționale și/sau implicații financiare.

Indiferent de motivația inițială de a participa la un program de formare, aceasta poate fi influențată de formator prin conținutul formării. Învățarea este facilă atunci când informația și abilitățile ce trebuie deprinse sunt organizate într-o manieră logică. Informațiile transmise în timpul formării trebuie să fie relevante și utile pentru subiect și participanți. Conținutul trebuie adaptat în funcție de așteptările exprimate de către participanți, trebuie să fie orientat pe abilități și cunoștințe practice dar nu trebuie pierdute din vedere barierele personale și/sau culturale ale participanților.

Până la momentul în care metodele care pot influența motivația adulților de a participa la un program de formare să-și facă efectul este de preferat ca la început să le fie prezentate acestora care sunt **beneficiile participării la program**.

Unii formatori consideră că dacă cunoști informația dintr-un domeniu poți să o predai fără probleme. În realitate, multe persoane care sunt experți în domeniul pe care îl reprezintă nu știu cum să transmită eficient informațiile deținute, să facă transferul cunoștințelor. Nu este suficientă doar transmiterea verbală de informații către participanți, eventual susținută de materiale de instruire; sunt importante metodele prin care are loc acest transfer.

Metoda adecvată la conținut și participant este o condiție esențială pentru o formare eficientă. Alegerea metodei poate face ca formarea să fie nu doar educativă dar și stimulativă. Folosirea unei singure metode sau a unei combinații de metode poate să furnizeze un mediu perfect pentru interacțiunea dintre formator și participanți.

Discuțiile interactive ajută participanții să învețe prin schimbul interpersonal de informații și idei. Dacă identificarea modelelor de învățare ale participanților la un curs de formare este dificilă, pot fi folosite anumite tehnici de facilitare pentru încurajarea tuturor persoanelor. Varietatea stilurilor de predare/învățare sublinează nevoile diverse în ceea ce privesc ordinea mesajelor, structura cursului, stimularea creativității, munca în echipă sau exercițiile practice. Utilizarea exercițiilor sau discuțiilor interactive trebuie să aibă un scop și să ajute înțelegerea și cunoașterea subiectului nu doar să aducă o altă dimensiune, o altă formă informației.

Pentru ca învățarea să aibă loc o persoană trebuie să internalizeze informația iar pentru aceasta să asculte și/sau să vezi nu este suficient. Învățarea reclamă o activitate concretă de cele mai multe ori. Metodele „learning by doing” sunt recomandate în detrimentul metodelor ex catedra; învățarea unor informații izolate este mai dificilă și mai puțin durabilă decât a informațiilor legate de experiențe practice. Participarea activă este preferabilă timpilor lungi de ascultare pasivă și eventual urmărirea unei reprezentări vizuale a informației.

Procesul experiential:

Experiența

Aceasta constituie atât activitatea inițială cât și faza producerii de date a ciclului învățării experiențiale. Experiența este de fapt un element inerent al vieții. Totuși, în învățarea

experiențială această activitate este legată de procesul care include interpretarea experienței, generalizarea și stabilirea modului în care va fi folosită învățătura. Procesul învățării experiențiale ajută indivizii să diminueze reacțiile subiective și pune în evidență elementele obiective ale experienței lor. Există o serie întreagă de activități de învățare care pun la dispoziția participanților experiențele din care aceștia pot extrage informații pe care să le prelucreze, să le generalizeze și să le aplice în viitor. Activitățile individuale sau de grup folosite pentru a facilita etapa experimentală include:

- atribuirea de roluri;
- studii de caz;
- filme și diapozitive;
- discutarea descrierilor experiențelor în situații actuale în care să reacționeze sau/și să participe;
- participanții se instruiesc unii pe alții.

Prelucrarea

Aceasta este o etapă crucială în ciclul învățării experiențiale unde indivizii discută cu ceilalți experiențele specifice pe care le-au avut în cadrul primei faze. Aceasta poate avea loc individual, în grupuri mici de lucru, sau cu întreg grupul. Indivizii fac un schimb de reacții cognitive și afective referitoare la activitățile în care au fost angajați și încearcă să lege aceste gânduri și sentimente pentru a trage învățăminte din respectivele experiențe. Inițial, experiența poate să pară sau nu plină de sens pentru participanți, totuși, aceasta fază le permite să aprofundeze experiența și să concentreze motivele pentru care au ajuns la concluziile respective.

Rolul profesorului-formator ca facilitator este foarte important în decursul acestei faze a învățării experiențiale. Acesta trebuie să fie pregătit să ajute participanții să judece critic experiența lor. Formatorul are de asemenea rolul de a ajuta participanții să-și exprime sentimentele și percepțiile și de a atrage atenția asupra oricăror teme sau tipare ce apar în reacțiile participanților față de experiență. Pe scurt, rolul profesorului-formator este și acela de a ajuta participanții să conceptualizeze experiențele astfel încât aceștia să aibă date concrete pe baza cărora să atragă concluzii și să generalizeze. Prelucrarea stabilește contextul pentru faza următoare a ciclului experimental, „generalizarea”. Deci, orice experiență avută în decursul formării, fie că este vorba de filme, jocuri, experiențe pe teren, etc. trebuie prelucrată. Aceasta înseamnă că participanții trebuie să aibă timp să reflecteze asupra acestor experiențe pentru a-și da seama dacă acestea îi ajută în procesul de învățare.

Tehnicile folosite în facilitarea fazei de prelucrare a datelor sunt: discuții în grup pe marginea tiparelor și temelor recurente care apar ca rezultat al experienței individuale; identificarea și analizarea datelor; raportarea; feedback-ul; interviuri; participanții sunt puși în postura de a supraveghea procesul și a descrie cele observate.

Generalizarea

În această fază se trag concluzii din tiparele și temele identificate. Participanții determină modul în care aceste tipare, care au evoluat în timpul experiențelor structurate din cadrul sesiunii de formare, sunt legate de experiențe nestructurate din viața de zi cu zi. Participanților li se oferă șansa de a descoperi relațiile dintre formare, scopurile lor personale și stilul de viață ulterior.

Activitățile folosite pentru a facilita procesul de generalizare: rezumarea celor învățate în propoziții concise sau generalizări; grupul va discuta și va cădea de acord asupra definițiilor, conceptelor, termenilor și propozițiilor cheie; reacții individuale și în grup la probleme de genul: „Cum credeți că se raportează la activitățile dvs. din afara grupului ceea ce ați făcut și învățat în această ședință?”

Aplicarea

Dacă învățarea este definită ca o schimbare relativ stabilă în comportament, etapa aplicării este aceea care facilitează modificarea comportamentelor viitoare ale participanților. Studiind concluziile la care au ajuns în procesul învățării, participanții integrează această învățare în viața de zi cu zi prin dezvoltarea unor planuri individuale pentru un comportament mai eficient.

Tehnici și activități folosite pentru a facilita etapa aplicării: reacții individuale și de grup la întrebarea : „Cum ați putea folosi cele învățate pentru a fi mai eficient în funcția pe care o aveți ?”; revizuirea listelor generate în decursul sesiunilor de formare și concluzii care să reflecte noi perspective, planuri și comportamente; modificarea sau/și dezvoltarea planurilor de acțiune, a scopurilor personale și a strategiilor de modificare a comportamentului personal.

Procesul de învățare experiențială prezintă numeroase avantaje. Această abordare permite o participare activă a tuturor indivizilor implicați, facilitează dobândirea diverselor competențe care se învață cel mai ușor prin experiențe practice.

Intocmit de

Expert informare si constientizare

Orzea Corneliu Gheorghe

mai 2025